

ta sveža duhovitost in neprestano navzoč posmeh sta podton baleta. Struktura mu je ples ansambla, ki se zdi, da ga je koreograf nameril ravno za majhen procent več, kot ga ansambel brez posebnih naporov zmore; če bo balet ostal — in želeli bi bilo tako — v repertoarju ansambla, bo ta procent s časom dosežen in presežen, z njim pa razvoj baleta odrinjen za ravno toliko ali več navzgor.

Šibka stran baleta v mariborski izvedbi je zabrisan odnos družbe bogatih proti družbi ali skupnosti nebogatih, ki prihaja na dan in do veljave samo v zadnjem dejanju ob ženitnem notarskem barantanju za doto. V ljubljanski postavitvi je ta razpon dosti doslednejši in je tako rekoč neprestano navzoč kot izhodiščni vzgib komike in dogajanja. Seveda je treba priznati ljubljanskemu baletnemu ansamblu, da razpolaga na tem področju z liki, ki so sami po sebi markantni in karakterni

kratkomalo vehementni (Jaka Hafner in Janez Meglič).

Scela vzeto pa ni izključeno, da pomeni mariborska NAVIHANKA precej več kot eno predstavo več v mariborskem baletnem repertoarju. Njen ljudski ton pripovednosti spominja s svojo zvestobo pripovedi na danski baletni princip, ki s svojo dinamiko predstavlja dopolnilo švedskemu reprezentativno statičnemu.

Baletna umetniška celotnost je namreč sinteza obeh polov.

Zdi se, da mariborski balet postaja ne le druga baletna družina pri nas, ampak nosilec baletne ljudskosti in dinamike, ki je njena ustvarjalna naloga iskanje novih in novih ter sodobnih oblik. Velika in težka naloga. Srečna naloga.

Prav gotovo se zanjo izplača žrtvovati delo, napore.

Marija Vogelnikova

Poročamo — glosiramo

SIMPOZIJ TUDI V LJUBLJANI

Pričujoče razmišljanje o aktualnem dogodku, simpoziju »Aktualnost misli Hegla, Marxa, Engelsa in Lenina v družbenem življenju in znanosti 19. stoletja«, tvega, da bo v trenutku, ko bo izšlo, že zastarelo in bo ostalo zgolj odmev. Vendar je en sam razlog dovolj, da le pišem o njem — vsa ta naša družboslovna misel, filozofska, sociološka, politološka, še zdaleč ni ena od temeljnih in nujnih razsežnosti vsakršnega, tudi na videz oddaljenega mišljenja in dogajanja. To se je zopet pokazalo prav ob tem posvetovanju — v ravnanju naših množičnih občil.

Simpoziji so, kot znano, po navadi bolj ali manj uspešna, bolj ali manj raznolika in razburljiva parada mišljenj, stališč in tudi, recimo tako, nekaterih »simpozijških ljudi«. Ni pričakovati,

da bi se na kakem takem posvetovanju moglo razkriti na primer »kar je najtvornejšega v jugoslovanski ali slovenski družbeni misli«. Tem apriornim nesimpatičnim značilnostim pa je treba dodati še, da je ljubljanski simpozij potekal v znamenju več pomembnih jubilejev in je bil tudi zato pozoren.

Nemara ni bilo realno pričakovati pravega, zagnanega, delovnega, strokovnega posvetovanja. Poleg tega so simpoziji dovolj razširjena, tudi prijetna oblika sodelovanja med strokami in jih je bilo, tudi na temo aktualnosti misli klasikov, v preteklem letu že nekaj — posebno izvornih misli tedaj ni bilo pričakovati. Sama tema je kljub težnji po dokazovanju aktualnosti Heglove, Marksove, Engelsove in Leninove misli vendarle v temelju razmišljanje o zgodovinskih stvareh in s tem tudi

veganje, da bi se razmišljanje gibalo le preveč v preteklosti; da bodo variacije v razmišljanju izstopale le pri bolj ali manj trdnem, zavzetem, prepričljivem dokazovanju avtentične misli tega ali onega klasika, z istimi, znanimi citati, ker gre pravzaprav vedno za bolj ali manj iste, znane probleme.

In vendar: štejem za dobro, da je simpozij bil, da je bil v Ljubljani in bil je tudi v splošnem čisto uspešen. Ljubljansko posvetovanje je združilo razmeroma dobro proporcionirano število referatov iz posameznih strok, čeprav imam vtis, da so filozofi le prevladali, morda zaradi močnejše udeležbe filozofov iz drugih republik. Pravzaprav je bilo še najmanj čutiti čiste sociologe, sicer pa so se teme tako prepletale, da jih ni mogoče stlačiti — na srečo — v predalčke. Za poslušalca na simpoziju je bilo zanimivo, da si je lahko v razmeroma kratkem času in lahko ustvaril določeno, gotovo ne dovolj natančno podobo o tem, do kod so na posameznih področjih prišli in kaj so poglobilni problemi v tem trenutku. V kvaliteti referatov so seveda bila določena nihanja, vendar brez hujših oziroma pogostih spodrsrljajev; ni bilo kakih homogenih pogledov, vendar do kake prave idejne identificiranosti tudi ni prišlo; šele proti koncu simpozija — zadnji dan — je bilo čutiti, da utegne priti do žive, ostre, odprte polemike. Mogoče je za to kriva tudi zelo obširna tema in veliko število referatov, ali pa Slovenci potrebujejo več časa, če naj se sprostijo in odpro,

Temeljna črta ljubljanskega posvetovanja je bila torej aktualnost misli klasikov — in je zato za obsimpozijško razmišljanje morda najprimerneje, če se vprašamo, koliko je uspelo s tega vidika po posameznih področjih.

Filozofija — v razponu od Nedeljko-
vića do Rodina — je bila pravzaprav najbolj zanimiva, pokazala je nekaj skrajnosti jugoslovanske filozofije, re-

cimo, od skoraj zgodovine do raznih tokov današnje, morda tudi modne filozofije ali do »mišljenja, ki naj bi bilo dedič filozofije«. Vmes pa še marksikaj. Ostal je vtis, da so filozofi — ki so se tudi najbolj živo udeleževali diskusije — v našem prostoru med družboslovci najbolj navzoči. Morda lahko dodam še, da so prispevki filozofov iz drugih republik (Marković, Vranicki) pokazali tisto razsežnost filozofije, ki deluje bolj kot družbeno-politično-ekonomska teorija, slovenski filozofi pa se gibljejo bolj na tleh »čistega« filozofskega mišljenja (pomemben referat o Engelsovi misli in posebej dialektiki). Del filozofskih prispevkov (na temo o tehniki) je imel pač to prednost, da je že z izborom teme aktualen; drugi prispevki, zlasti oba referata o Englesu, pa je, mislim, treba šteti med zelo pomembne dosežke naše marksistične družboslovne misli.

Politična ekonomija, kot se je pokazalo na tem posvetovanju, je v okvirih družboslovne misli (zlasti zaradi bogastva filozofskih prispevkov) presenetila. Morda tudi zato, ker smo od filozofov nekako navajeni, da se »utemeljujejo« v marksizmu, ekonomiste pa pravzaprav srečujemo kot teoretike, politične ekonomiste zelo redko. In prav pri teh temah se je spet pokazalo, da je tudi v teoriji prav na ravni ekonomije veliko nerešenih — in kot so dokazovali redki politekonomisti — aktualnih vprašanj. Nepričakovano zanimiv je bil na posvetovanju delež zgodovinarjev, na katerih udeležbo na družboslovnih srečanjih nismo tako zelo navajeni. Sicer so zgodovinarji v okvirih svoje stroke nemara težko aktualni, vendar kaže, da je vedno aktualna zgodovinska tema pač vprašanje o nacionalnih odnosih. Prispevek M. Britovška o Marxovem in Engelsovem pojmovanju narodov in njunem odnosu do Rusov, Južnih Slovanov in Poljakov je prodorno osvetlil nekaj vprašanj nju-nega znano »neprijaznega« stališča.

Politologi so posvetovanju prispevali precej referatov, znanstveno domišljernih, kvalitetnih. Na ravni znanstvenosti, strokovnosti, je bil njihov delež tak, da gotovo ni potrebe po kakem opravičevanju te stroke, češ, ta je mlada in na Slovenskem nova. Žal, pa se je treba strinjati z mnenjem, da so svoja razmišljanja v glavnem strnili na vprašanja država — družba — revolucija, in sicer predvsem na ravni razlage in razumevanja klasikov. V bistvu pa isto velja za sociologe. Glavna in pravzaprav edina tema sociološkega dela so bili razredi v socialistični družbi. Gotovo aktualne stvari, gotovo pa ne edine. Sploh je bila udeležba sociologov razmeroma skromna. Morda zato, ker se udeležujejo toliko drugih posvetovanj, morda zato, ker se je tema zdela preveč historična? Posvetovanje je torej, na kratko, obravnavalo vprašanje dialektike, tehnike, bistva človeka, možnosti realnega humanizma, družbo, državo, revolucijo, razrede, narode, blagovno produkcijo in socializem.

Veliko, morda preveč tem, da bi lahko bile dovolj izčrpno obravnavane.

Zato pa so vtisi dovolj bogati: mnenja, da nekatera Marxova izhodišča niso več aktualna, so se alternirala s prepričevalnimi zatrčili, da je v misli klasikov še veliko vprašanj, ki bodo šele razkrila vso aktualnost; mnenja o različnosti pojmovanja dialektike pri Marxu in Engelsu so na drugi strani naletela na vehementna stališča o tem, da ju ni mogoče ločevati. In druga konkretna vprašanja; toda na splošno: soditi je mogoče, da so slovenski družboslovci prišli do miselne samostojnosti tudi v odnosu do marksistične klasične tradicije, da se odpirajo tudi vprašanjem, ki so bila mnogokrat obravnavana samo na političnem, ne pa tudi na filozofskem ali politološkem nivoju (o naravi stalinizma) na primer. Kot aksiom pa je ostala zavest o nujnosti sodelovanja in povezovanja med strokami.

Neda Brglez

PREŠERNOVE NAGRADE

Prešernove nagrade so letošnje leto odmevale za spoznanje glasneje kot prejšnja leta, vendar ne ravno v dobrem pomenu besede, ampak rajši narobe. V časopisju so natisnili sporočilo posebne komisije pri Društvu slovenskih pisateljev, ki naj bi sestavila predloge za slovstvene nagrade, pa se je izkazalo, da pristojni odbori teh predlogov niso upoštevali; kar samo na sebi ne bi bilo še nič hudega, saj se vsaka komisija s svojimi predlogi lahko zmoti — hujše je, da pristojni odbori pravzaprav sploh niso dali nagrade za slovensko slovstveno ustvarjalnost v letu 1970. Edina literarna nagrada je šla predstavnicu otroškega slovstva, iz česar bi nepoučeni utegnili sklepati, da je slovenska literatura leta 1970 cvetela samo v otroški in mladinski zvrsti. Pa tudi drugače so se posamezne nagrade — predvsem velike ali osrednje in manj zazdeti v tem ali onem pogledu sporne. Toda o tej strani zadeve se javno ni govorilo, kar je spričo občutljivosti in delikatnosti okoliščin več kot razumljivo; tako so te vrste kritike bile sicer živahne, toda v glavnem zasebne. Sicer pa res ne gre, da bi se slovensko kulturno ozračje, ki že tako živi velikokrat bolj od škandaloznih dnevnih, večinoma čisto enodnevnih dogodkov kot od zares usodnih socialnih, moralnih in kulturnih idej, napolnilo zdaj še s hrupom prepirljivih, zavistnih, užaljivih, prizadetih, nevoščljivih in kaj vemo še kakšnih glasov o zaslužnosti ali nezaslužnosti tega ali onega nagrajenca — in to potem, ko je bila javnost že postavljena pred nagrade, ali bolje povedano, ko so bile nagrade postavljene pred javnost kot izvršeno dejstvo.

Pač pa je več kot naravno, da se ob sporih okoli letošnjih Prešernovih nagrad zamislimo nad načelnimi vidiki takšnega nagrajevanja, nato pa poskušamo domisliti, iz kakšnih globljih raz-